

Visitationstal – Västerleds församling

Andra söndagen i advent den 8 december 2024 – Västerledskyrkan

Biskop Andreas Holmberg

Inledning

Kära församlingsbor i Västerleds församling. De senaste veckorna har jag haft glädjen och förmånen att få vara här och få möta och samtala med många av er om sånt som är angeläget för er församling.

Att visitera en församling är ett fantastiskt roligt biskopsuppdrag. Visitation handlar om att besöka, det hör ihop med det engelska ordet *visit*. Att uppmuntra, mötas i vårt gemensamma uppdrag som kyrka: lyssna, lära, tänka – i syfte att ni i församlingen ska stärkas, fortsätta blicka framåt och utvecklas vidare. Jag hoppas att alla goda möten och samtal som varit dessa dagar ska bidra till fortsatt utveckling. Och ni är inte ensamma. Ni är en del av en global gemenskap med hela den världsvida kyrkan, liksom ni är en länk i en lång, lång kedja av församlingar som hör ihop med kyrkans allra första tid. Vi har syskon över hela världen.

Redan 1943, mitt under brinnande krig i Europa, visiterades Västerled – då som en del av Bromma församling – av Stockholms stifts första biskop Manfred Björkquist. Det var en av hans allra första visitationer. Hans efterträdare Helge Ljungberg betonade vid visitationen 1956 att Västerleds församling genomsyrades av "god pneuma – det vill säga "god anda!", och han konstaterade att församlingens verksamhet leds av citat "insiktsfulla män och kvinnor". Det vill jag gärna stämma in i även idag! En god anda och insiktsfulla kvinnor och män.

De samtal och möten vi haft under visitationen har genomsyrats av lyssnande, värme och omtänksamhet: Och av en vilja hos er att som församling ha en tydlig riktning.

I samband med en visitation tittar vi, framförallt stiftsprost Boel Hössjer Sundman, på vad som har varit viktiga frågor vid tidigare visitationer; det ger sammanhang idag. Redan 1992 då biskop Henrik Svenungsson visiterade församlingen hade församlingen fokus på *gudstjänst och undervisning*. Den betoningen märks fortfarande, och det kommer jag tillbaka till. Biskop Svenungsson sa att undervisning "handlar om hela människan, om att få växa i tro och om att få ett språk för sin tro".

Jag vill tacka er alla! Tack för ert sätt att vara församling – öppna för människors behov, med en vilja att utvecklas och verka i uppdraget som kyrka. Ni som är Svenska kyrkan i Västerleds församling har verkligen mycket att vara tacksamma över.

Jag kommer i mitt tal stanna vid några teman och övergripande reflektioner från visitationen. I protokollet, som kommer längre fram och som stiftsprost Boel Hössjer Sundman ansvarar för, speglas mer av det som visitationen innehållit – både i ord och bild. Mot slutet av talet kommer alla ha möjlighet att ge respons, samtala med varandra och ni kan också gärna ställa frågor till mig.

Hoppfulla bilder

Idag, när vi är inne i adventstiden med fantastiska psalmer och musik, förväntan i luften och har firat festlig gudstjänst tillsammans här i kyrkan, målade bibeltexterna hoppfulla bilder. Som profeten Jesaja som talade om en ny tid då öknen ska blomma och börja jubla – då inte bara vi, utan hela skapelsen ska återupprättas. I evangelietexten hörde vi om Jesus som lyfte

fram senapskornet och jätten – två till synes obetydliga saker – som likväl har kraft att genomsyra och förändra allt.

Som kyrka är vår uppgift, vår kallelse, att erbjuda, att *vara* gemenskaper. Kyrkan är sina relationer, som jag ofta säger. En av poängerna med församlingen, säger Kyrkoordningen, är att kristna gemenskaper ska skapas och fördjupas. Och det jobbar ni med: att skapa möten över gränser, värna varje människas värde och värdighet. Den sortens gemenskaper väcker och bär hopp och skapar en känsla av sammanhang, mening och framtidstro. Det är vår mission som kyrka, som församling: att tala och vara hopp, för varandra och för många andra.

Uppdrag och bärkrafter

I *Kyrkoordningen för Svenska kyrkan* beskrivs en församlings uppdag: *att* människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, *att* kristna gemenskaper skapas och fördjupas, *att* Guds rike utbredds och *att* skapelsen ska återupprättas. Sker det i Västerleds församling? Den frågan bär jag med mig under en visitation. Finns kristna gemenskaper? Finns ett levande gudstjänstliv där dopets och nattvardens sakrament delas och ordet förkunnas? Berättas om kristen tro – sker möten med lärande och växande? Får barns och ungas röster höras? Finns rum för diakonal blick, omsorg och handling? Får människor chans att lära känna Jesus Kristus? Ja, vänner, visst är det så. Ni är en levande församling. Som jag sa i inledningen till gudstjänsten: grattis till er alla som är Västerleds församling.

Att församlingen lever kan med ett annat ord beskrivs som att här finns *pastoral bärkraft*. Under visitationen, och under den förvaltningstillsyn som gjordes som en upptakt till visitationen har vi också samtalat om de andra tre bärkrafterna som är nödvändiga för att en församling ska fungera långsiktigt: *ekonomisk, organisatorisk och demokratisk bärkraft*.

Organisatorisk och demokratisk bärkraft

Vi stannade vid visitationen särskilt vid den organisatoriska och den demokratiska bärkraften och talade om viljan att få fler att engagera sig som förtroendevalda. Det är en utmaning som ni delar med andra församlingar. I det samtalet lyftes den sårbarhet som tomma platser i kyrkofullmäktige innebär för demokratin. I andra delar av samhället förekommer idag infiltration av kriminella krafter – också i offentlig verksamhet. Frågan ställdes vid visitationen hur vi som församling kan skydda oss mot det och stärka medvetenheten att stå emot.

Det är klokt och viktigt att ni vill arbeta långsiktigt för att berätta för fler om möjligheten att engagera sig. *Här vill jag uppmuntra er att bjuda in fler*: föräldrar i öppen förskola och körsångare – som två möjligheter. I stiftet finns exempel på församlingar som ger unga vuxna ordinarie platser i kyrkorådet. Vi talade om att det kan vara en möjlighet för er, inte minst med tanke på att ni har så många engagerade unga ledare.

Organisatoriskt finns också sårbarhet i församlingen. De anställda medarbetarna gör ett fantastiskt arbete, men det kan vara svårt att hantera det oväntade då många har en hög arbetsbelastning där marginalerna upplevs som små.

Jag, och några av mina medarbetare, har haft glädjen att få träffa alla er anställda medarbetare. Ni har inte bara stor kompetens och erfarenhet, utan dessutom stort hjärta och engagemang för församlingen. Det är vackert att se och märka.

I samtalen framkom en vilja att utveckla och skapa tydligare samarbetsformer bland medarbetarna. Tydliggöra vilka möten som är till för vilka frågor. Det är något som jag vill uppmuntra er att utveckla.

Ni behöver hjälpas åt att våga prioritera upp och prioritera ner – bland allt angeläget. Stiftsorganisationen – mina medarbetare – kan vara ett stöd på flera sätt och bidra med kompetens och råd i frågor som rör arbetsmiljö, demokratifrågor, vård- och underhållsplaner – för att nämna några exempel.

Jag vill passa på att tacka er alla i kyrkorådet och inte minst ordförande Toivo Sjören och kyrkoherde Peter Träisk för det framåtsyftande och viktiga arbete ni som kyrkoråd gör och hur ni verkligen strävar efter gott samarbete och goda relationer.

Kontraktspastor Torbjörn Gustavsson, kyrkoherde i Bromma, bekräftade vid visitationen ert stora engagemang och de många möjligheterna som finns framåt i församlingen. Han konstaterade att ni håller en hög nivå i så mycket, men även han talade om sårbarheter, och betydelsen av att både våga satsa och våga avsluta, och ha stöd i de valen. Han talade om vikten av ett pågående samtal om det grundläggande. "varför vi gör det vi gör".

Gudstjänstlivet i centrum

Ni väljer att prioritera gudstjänstfirande. Det kommer bland annat till uttryck i att ni i princip alla söndagar firar gudstjänst i alla era tre fina kyrkor: i S:t Ansgars kyrka, S:t Birgitta kyrka och här i Västerledskyrkan. Det är verkligen bra och viktigt! Att "sammanlysa" gudstjänster är i praktiken oftast detsamma som en inställd gudstjänst. Att uppmuntra gudstjänstfirande på det sätt ni gör är därför viktigt och det fördjupar församlingen.

Det var också uppmuntrande att höra hur ni försöker involvera de som har särskilda uppgifter i gudstjänsten, som barn i olika åldrar och körerna – att de inte "uppträder" utan *firar* gudstjänst tillsammans med alla andra. Och hur ni fördjupar och vill underlätta så att också den som sjunger i kör kan ta emot nattvarden utan att det känns stressigt.

Jag vill särskilt tacka er körsångare och körledare – ni är så viktiga i kyrkan. Musiken bär och uttrycker tro och mening, den lyckas ofta nå djup in oss – uttrycka både sorg och glädje. Ni berättade att körverksamheten i församlingen blir en del av berättandet och förmedlande om kristen tro, och att körsången i sig bär evangeliet. Och så är det verkligen.

Berätta och fördjupa

Jag anknytt nyss till min företrädare Henrik Svenungsson och biskopsvisitationen 1992. Han talade just om gudstjänstfirande, och om undervisning som prioriterade områden i församlingen.

Jag är glad över att ni under lång tid varit tydliga med att konfirmander har högsta prioritet och får kosta. Det är en klok och framåtsyftande hållning!

Ni talade också om hur verksamheten Messy Church blivit allt viktigare i församlingen. Alltså öppna sammanhang då hela storfamiljer är välkomna – barn, föräldrar, farmor eller morfar – och andra. Möten över generationsgränser. Och så finns det också samtalsgrupper, bibelbabbel, katekumenat och en katekesgrupp för unga vuxna som är hemma i församlingen men just nu bor någon annanstans.

Fortsätt värna både öppna mötesplatser och breda gemenskaper, *och* rum och sammanhang som erbjuder möjlighet till fördjupning. Fortsätt att under körövningen stanna upp en liten stund för att samtala om vad det är vi egentligen sjunger och för att avsluta med en enkel

bön eller andakt. Den andliga längtan – en existentiell hunger – finns hos oss och hos många av dem ni möter i församlingens liv och arbete – möt den längtan.

Existentiell hälsa med andra aktörer i samhället

Och på tal om längtan. I er församlingsinstruktion, församlingens grundläggande styrdokument, beskriver ni en livssituation i församlingen med möjligheter på flera sätt och samtidigt tidsbrist, höga krav i arbetslivet. Ungdomar i församlingen har, jämfört med många andra delar av Stockholm, större möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Det finns förväntningar på vad som ses som ett "bra jobb" kan också upplevas som en press och det är en högpresterande kultur.

Som en del av visitationen fördjupade vi oss i temat "Existentiell hälsa". Under ledning av prästen Marit Norén arbetade vi med frågan om vilken roll kyrkan har och kan ha när det gäller vår existentiella hälsa. På senare år har både WHO (Världshälsoorganisationen) och Folkhälsomyndigheten lyft fram betydelsen av "Existentiell hälsa", och konstaterat att det inte räcker att tala om fysisk och psykisk hälsa, utan att vi också behöver jobba med existentiell hälsa.

Och här har kyrkan verkligen mycket att bidra med här, det är vår hemmaplan. Vi har jobbat med existentiella frågor i tvåtusen år.

Marit Norén uttryckte det som att vi behöver ta hand om vårt "Core" – vår kärna, både som församling och som individer. Kyrkans "Core" är, menade hon, en kombination av tre saker:

Mystik – att Gud är här med oss utan att vi fullt ut kan förstå. *Praktik* – konkreta handlingar som visar att det är så.

Berättelser – om tro, bibelns berättelser, våra livserfarenheter.

Nattvarden som vi delat idag – bär denna "Core" – Gud är närvarande i en gemensam konkret handling – brödet och vinet som delas – buren av en berättelse. Marit Norén slog ett slag för den kristna trons "sexpack": Bönen, Kroppen, Naturen, Kyrkan, Bibeln och Medmänniskan.

I församlingsinstruktionen skriver ni, i ljuset av livssituationen för familjer i församlingen, att kyrkans budskap behöver bäras av nåd – motsatsen till prestation och framgång.

Ett sätt att möta den livssituationen är att samarbeta med andra aktörer i samhället. Oavsett om det handlar om skolorna, vården eller socialtjänst finns ett gemensamt mål att värna ett gott samhälle, att människor mår bra. Jag har förstått att det tidvis varit svårt med exempelvis kontakterna med skolor men att det nu finns nya öppningar. Jag vill uppmuntra er att utveckla de kontakterna. Bygg relationer och skapa mötesplatser med andra aktörer här i Västerled. Involvera föreningar och andra. Kanske kan ni bjuda in till gemensamma frukostar, eller något annat forum, där ni gemensamt kan fråga er hur läget är i Alvik, Minneberg, Nockeby, Högländet, Abrahamsberg osv – och hur och på vilket sätt ni tillsammans kan verka för människors bästa här, för ett gott samhälle.

Ideellt medarbetarskap

Som biskop kommer jag ofta tillbaka till vikten av ideella medarbetare i församlingen. Med era många unga ledare och alla engagerade körsångare kan ni vara en inspiration för många andra. Och under visitationen mötte vi också några av de ideella medarbetarna i församlingen. Flera av dem berättade om en egen nyfikenhet på livsfrågor, möten med personer från kyrkan som fick dem att vilja engagera sig, bli volontärer inte minst i samband

med att flyktingar som kom till Sverige 2015 och åren därefter. I församlingen finns ett betydande ideellt engagemang. Heja er! Och så er inte till ro.

Att främja ideella medarbetare handlar delvis om att ändra "mind-set" att se att församlingen bärs av många. Forskning visar att en förutsättning för långvarigt ideellt engagemang är att känna att man har möjlighet att forma och påverka, och ges förtroende och ansvar. Det handlar om att tas i anspråk, bli uppmuntrad och bemyndigad. För kyrka är ju vi alla som är här. Att i våra liv tala om tro och liv, dela våra erfarenheter – när vi samlas i församlingen, men också i våra liv i övrigt. Vid visitationen talade vi om den anställdes roll som alltmer behöver vara en möjliggörare, en myndiggörare, så att fler kan delta och ta ansvar. Jag vill uppmuntra er att ta stora kliv i att utveckla det ideella bärarskapet av församlinglivet genom att både bredda det och fördjupa det.

Det finns mycket mer att reflektera kring utifrån era församlingars liv, men jag vill stanna här för att ge rum för samtal. Håller ni med? Vilka frågor och reflektioner har väckts hos er?

Avslutning

Kära vänner, jag är glad och tacksam över att ha fått lära känna Västerleds församling. Tack för visitationen! Jag känner stor respekt och ödmjukhet för församlingens liv och arbete, för er i ledning och styrning, för ideella och anställda medarbetare, ja för det sätt på vilket kyrkan framträder och gestaltas här. Tack för allt ert goda arbete och engagemang.

Mitt valspråk är Jesu uppmaning "bli kvar i min kärlek" Det är en inbjudan från Kristus att räkna med Gud som genom den heliga Anden är involverad och djupt engagerad i er – som enskilda och som församling. Fortsätt ert goda arbete. Lev i bön, sök den heliga Andens ledning, fira gudstjänst – och var glada. Gud välsignar er!